

Tegelek stolun başynda / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Tegelek stolun başynda / satiriki hekaýa TEGELEK STOLUN BAŞYNDY

Dogrudan hem stol tegelek bolansoň, onuň başynda oturanlaryň haýsysynyň bu günki duşuşyga kethudalyk etjekdigi belli dälidi. Her kim doýan guş ýaly petekesini gaýşardyp, gaty arkaýyndy. Ahyry gözi gara äýnekli bir adam ardynjyrap söze başlady.

– Ýoldaşlar, biz bu ýerik özara pikir alyşmak üçin, ýagny derdinişmek üçin ýygnanyşdyk. Men turuwbaşdan bir zady bellejek bolýan. Käbir ýerlerde tegelek stol diýip, ony dört burç edip goýýarlar. Biz beýtmedik. Çünki onuň töweregindäki oturanlaryň hemmesi hem durgunlyk ýyllaryndan deň derejede kösenen, galyberse-de, gerk-gäbe doýan adamlardyr. Hawa, ol döwür mälim bolşy ýaly, gara tegmil bolup, biziň jemgyýetimiziň ösmegine hem-de jübimiziň galnamagyna juda ýaramaz täsir etdi. Şu oturanlaryň bary hem gözlerinde oky bolsa, şol döwrüň ýazzy maňlaýyndan otlajaklar. Indi men sizi duşuşyga gatnaşýan adamlar bilen ýeke-ýeke tanyşdyraýyn. Ynha, meniň çep ýüzümde oturan ýigide... Geliň, gowusy her kim özi hakynda özi gürrüň bersin-le. Siz, onda, başlaberiň!

– Meň, ýoldaşlar, gürlemäge duran ýerimdir. Çapmaly bolsa, pajalysta. Wiý, ýogsa-da, özümiň kimdigimi aýtmadyryn. Maňa Esen gassap diýerler. Özümi bilelim bäre et satýan.

Hawa, durgunlyk ýyllarynyň başymyza towky bolup ineni çyn. Baý, o döwürde işlemek kyn-da. Adamlar hem gaty ynjkdy. Eti saýlap iýerdiler. Has dogrusy «0 ýerinden çekip ber, bu ýerinden çekip ber, munyň süňkli» diýip, ýürege düşerdiler. Dükana et köp gelensoň gaty erbet ýadalýady, täzeje etiň sarykýan gany bolsa üst-başyňy görer ýaly edenokdy.

Ynha, indi welin hezil, butgamyzyň içi edil bilbiliň ketegi ýaly, arassaja. Setanda-seýranda et gelensoň adamlar gyrlyşjak

bolýalar. Her kim et ýetse oňýa, oň hiliniňem, pulunyňam gürrüňini edýän ýok. Saňa ýetdi-de, maňa ýetmedi, saçýoldy oýnaşýalar. Biziňem göhümiz gelýä, gökdäki dilegimiz ýerde gowuşýa. Durşuna süňk çekip berseňem, jyňklary çykanok, ynsap özünde. Pul diýlen zadam, näme, tüweleme, adamlarda weşeň-weşeň...

– Bagyşlaň – diýip, häлки gözi gara äýnekli adam ýaňy gürrüňe gyzyşan gassabyň sözünü böldi. – «Gürlemäge duran ýerimdir» diýen bolýadyň welin, ýeserje ekeniň-le. Aý, hawa-da, ýangynlylyk adamlary saýradyberýär.

Ýoldaşlar, wagtdan rejeli peýdalanmaly. Deputatlaryňky ýaly biziň bol-telki wagtymyz ýok. Gazanç etmeli. Gürlejek bolsa kän. Hany, sen ýaşuly...

Gezek ýeterine mähetdel bolup oturan eli tesbili adam:

– Bissimilla rahman rahym... – diýip, ýene-de bir zatlar sanaşdyrdy. Soňra elini eňegine ýetirdi-de, gürrüňini dowam etdirdi. – Durgunlyk ýyllarynyň ylahym geçdigi bolsun. Arkaýyn töwir galdyrmaga zar bolduk. Bilýän, biziň öňümize taýak oklan käbir ýolbaşçysumaklaryň özleri ile görünmän namazam okaýadylar. Millet ölüsini arkaýyn jaýlamaga zardy. Gonamçylykda biri-birinden bukulyşýan şlýapalylyk-a dözemokdym. Gurbanlyk etseň, gazanyňy agdarýan wezipeparazlar gyt däldi. Zyýarata gidilýän ýerleň ýoluny gazdyryp, maşyn geçmez ýaly etdirýän wenezzynalar hem bardy. Gowusy, meni gürletmäh, içim ýanyp duran otdur.

Hawa, häzirki döwrüň başyna dönseň, hezillik. Ondan-mundan Gurhan getirip satsaňam adam adyňy tutanok. Metjit gerekmi, açyber. Ynha, tüweleme, indi yradýada her säher bilen şu gün hijri ýyly boýunça aýyň pylançasý diýlip hem aýdylyp dur. Ýaşasyn hökümet! Ämin!..

Tegelek stoluň başynda oturanlaryň hemmesi ellerini eňeklerine ýetirdiler. Ýaňky gürläp bolanyň gapdalyndaky özüne söz berlerine-de garaşyp durmady.

– Meň-ä adym Annam, özümem birgat. Ýöne o telewizordaky oýnaýan däl. Hapa sözi agzyňa alyp oturmak gaty gelşiksiz, ýogsam şuwat, durgunlyk ýyllaryna, baý, gargajag-a, tomzak ýaly. Bizi ogry edip goýdy how. Ýalançylykda, gözboýagçylykda

öňümize adam geçen dälidir. Ölmeli, pagta planyňy dolmaly. Ýok zady nireden aljak?! Ýokardan janyňy alyp gelýärler, ahmal bolsaň, deriňe saman dykjaklar. Onsoň garagyň akan ýaly pagtabazyň başlygynyň öňünde çök düşüp ýalbarmaly, üstesine-de ep-eslijäni emlemeli. Olaryňam halys niliniň azandygyny biliber. Iri pul eltmeseň almazdylar, sanamasy kyn bolýa diýip, gün görülen dälidir-o-ow!

Häzir biziň ýagdaýymyz han-patyşaňky ýaly, hezil. Ýerleri kärendeçilere paýlap berdik, indi olaryň özi gözboýagçylyk edýä. Pagta satyn alyp, plan dolýalar. Nädip dolsalar, şeýdip dolsunlar, meň nä işim. Men öz hakymy bilýän...

– Hudaýa şükür, ahyry maňa-da gezek ýetdi. Adym Lakgy, kärim lektor. Lakgy lektor diýseň tanamaýan bolmaz. Okuw gutaran ugrum dogtorçylyk. Oňa girmejek bolup, şu bela dyrjaşdym welin, bolmady. Kakamyň tanşy diňe şol ugurda bar eken. Aý, onsoňam durgunlyk ýyllarynda haýsy bir diýen zadyň boldy durdy. Dogry, dogtor bolup ýekeje günem işlemedim. Gan görerligim ýok, bögüriberýän. Onsoň lektor boldum. Ýöne durgunlyk ýyllarynda lektor bolmaklyk gaty kyndy, hakykaty aýdyp bolmazdy. Sähel gyşygrak gürlleseň, seňrigiňe kakardylar. Indi aç-açanlyk, demokratiýa... Agzyňa gelen patyrrakyny urubermeli, towugyňa tok diýýän ýok.

Adamlar, hany, siz aýdyň, magazinlerde «Montana» satylyp duranynyň üstünden bardyňyzmy? Barmarsyňyzam, hatda eşidenem dälisiňiz. Ýogsam respublikamyza şonuň ýylda näçe ýüzüsi ýa müňüsi gelýändir?! Ine, öňler şo zatlar barada aýdyp bolanokdy. Indi aýdyp bolýa. Şoňa-da şükür! Häzirki ýagdaýda onuňam gerek ýeri gyt däl.

Ýogsa-da, biziň edýän şu gürrüňlerimize bir zat tölenýäm-aý?!

– diýip, ol gara äýnekli adama seretdi. Ol «juk» diýdi-de, başyny ýaýkady.

– Onda, men-ä bes etdim, gürläjek däl.

– Wah, soň gezeginem maňa berseňizläň, bir göwün solpudan çykaýyn-la – diýip, bir ýigit zöwwe ýerinden galdy.

Tegelek stoluň başyndakylar gürläp-gürläp, diliniň eýgiligini gördüler. Baý, iç döküşdiler-ä. Ikinji aýlaw paýawlap, üçünjisine gezek gelende, başdaky adam maslahaty jemlemekçi

boldy.

– Gürrüň etseň, gürrüň kän. Goja ýer şaram edil biziň stolumyz ýaly tegelek...

– Ýok, togalak...

Bu sözi kimiň aýdany belli bolmady. Gara äýnekli gahar bilen töweregine seretdi.

– Demokratiýa diýleni bilenem agzyňyza gelenini samraşyp oturmaň, how. Ýeriň nähilekdigini özümüz gowy bilýäs. Ynha, şo tegelek ýeriň töweregindäki adamlaryň hemmesi aýak üstünde. Şonuň üçin hem eňegimize jaň kakylan ýaly diňe özümüz sakyrdaşyp oturman, ile-de bir gulak goýalyň. Onsoňam bu duşuşyk biziň iň soňky duşuşygymyz däl-ä.

Täçmämmet JÜRDEKOW,

Türkmenistanyň halk ýazyjysy. Satiriki hekaýalar